

Сфери практики

Судова система

Недостатня захищеність суду – головна проблема адміністративного судочинства

стор. 14

ДПП

Залучення інвестицій у сільське господарство за допомогою ДПП

стор. 38

Залишаємо найцінніше

Нестабільна ситуація в країні призводить до агресії у суспільстві. Зростає кількість справ про розлучення, поділ майна подружжя та визначення місця проживання дитини. Часом трапляється так, що саме діти стають об'єктом поділу. В очах клієнтів такі справи овіяні міфами голлівудських блокбастерів. Розберемо міфи та життєві реалії доказів у таких справах.

Доходи клієнта

Необхідно переконати суд, що клієнт має можливість самостійно утримувати дитину. Суд не винесе рішення на користь особи, у якої немає постійного доходу. Добре, якщо дохід перевищує суму видатків одного з подружжя та дитини. Доказами можуть бути довідки про доходи клієнта та його родичів, підтвердження отримання дивідендів та доходів від здачі майна в оренду, отримання спадщини тощо. Якщо доходи ін-

шого з подружжя менші за доходи клієнта, це можна використати в суді. Хоча, на відміну від кінофільмів, джерело доходів не може стати виключною підставою для прийняття судом рішення на користь одного з подружжя.

Місце проживання

Необхідно повідомити суд про адресу квартири, в якій клієнт бажає проживати з дитиною. Для цього необхідно подати правовстановлюючі документи на квартиру чи договір оренди. Непогано, коли строк оренди житла у договорі є не меншим, ніж один рік. Перевага надається власній квартирі. Найбільший пріоритет надається квартирі, що знаходиться у власності дитини. Квартира повинна мати необхідні умови для проживання дитини. Хороший варіант, коли кожен член родини має відокремлену кімнату. Базові побутові умови: ліжка, шафа, місце

для навчання, ванна/душ, кухня, задовільні санітарно-епідеміологічні умови. Обов'язково повинні бути іграшки відповідні до віку дитини.

Також необхідно подати довідку про прописаних у квартирі осіб. Не буде зайвим надати фото квартири, щоб суддя міг самостійно переконатися у наявності необхідних умов.

Важливим є місце перебування дитини на момент розгляду справи. Підтвердити, що дитина проживає разом з одним із батьків можна шляхом надання фотографій та свідчень сусідів. Якщо дитина проживає за цією адресою протягом певного часу, можна стверджувати, що у дитини з'явилися стійкі зв'язки: постійні друзі, знайомі місця відпочинку, місця навчання та відвідування гуртків.

Іноді суди виносять рішення про проживання дитини з одним із батьків без встановлення конкретної адреси. Але така позиція вельми ризикована.

Позитивна характеристика клієнта

Необхідно підтвердити, що клієнт має змогу виховувати дітей за станом здоров'я та моральними якостями.

Довідками з медичних закладів необхідно підтвердити, що клієнт не має серйозних хронічних захворювань, не є алкоголіком чи наркоманом.

Іншими документами, що позитивно характеризують особу, можуть бути: характеристика з місця роботи, нагороди та інші заохочення, довідка про відсутність судимості, довідка від дільничного, характеристика від сусідів. Можна також вказати, що клієнт має родичів та піклується про них.

Записи з соцмереж також можуть застосовуватися для характеристики як клієнта, так і опонента.

Продовження на стор. 26

Залишаємо найцінніше

Докази у справі про визначення місця проживання дитини

Закінчення. Початок на стор. 13

Антон КУЦ, адвокат, керівник практики вирішення конфліктів та спорів Juscutum

Дитина

При визначенні з ким буде проживати дитина, суд бере до уваги її вік, стан здоров'я, ставлення до кожного з батьків. Отже, необхідно подавати всі документи, що стосуються дитини. При цьому необхідно вказати та підтвердити, яким чином клієнт зможе допомогти дитині чи/або покращити її здоров'я.

Ставлення дитини до кожного з подружжя та до інших членів родини визначається шляхом проведення бесіди з представником органу опіки та піклування. Також поспілкуватися з дитиною з цих питань може психолог. Результати його дослідження подаються до суду у вигляді висновку спеціаліста, але треба підтвердити кваліфікацію психолога: надати диплом, довідку з місця роботи, звання чи нагороди.

Якщо інша сторона не допускає клієнта чи психолога до дитини, це потрібно засвідчити та подати до суду.

Діти віком від 10 до 14 років мають право висловити власну думку про ставлення до кожного з батьків і вказати, з ким із батьків вони бажають проживати. Діти від 14 років мають право самостійно визначати місце свого проживання. Отже, позови батьків таких дітей про місце проживання вже не мають сенсу та не повинні прийматись судами до розгляду.

Орган опіки та піклування

У судовому процесі беруть участь представники органу опіки та піклування за місцем перебування дитини. Також необхідно залучити орган опіки та піклування з району/

міста, де клієнт бажає проживати з дитиною. Від зазначеного органу необхідно отримати акт огляду квартири. Надати можливість поспілкуватися з дитиною та іншими родичами, надати висновок психолога. На підставі зазначеної інформації представник органу опіки та піклування повинен скласти відповідний висновок.

У цьому документі необхідно перевіряти на наявність усіх реквізитів, передбачених законом. Висновок має бути оформлений на бланку державної адміністрації та підписаний головою (заступником голови) й скріплений печаткою.

Місце навчання та гуртки

Необхідно отримати довідку із закладу, де навчається дитина, а також довідку, де буде зазначено, хто з батьків оплачує навчання та бере участь у розвитку дитини, хто з батьків/родичів забирає дитину з навчального закладу, допомагає дитині у виконанні навчальних завдань, бере участь у батьківських зборах та заходах, що організуються в навчальному закладі.

Необхідно встановити, яка з квартир, запропонованих кожним з подружжя, знаходиться ближче до місця навчання та яким чином дитина буде туди добиратися та повертатися додому. Такі ж маніпуля-

ції необхідно провести щодо кожного гуртка, який відвідує дитина.

Покази свідків

У таких категоріях справ у якості свідків необхідно залучити родичів, які можуть повідомити загальну характеристику щодо кожного з батьків, а також проінформувати суд, як ставиться кожен з подружжя до дитини, хто проводить більше часу з дитиною, витрачає кошти на її потреби. Вони також можуть повідомити, з ким із батьків, на їх думку, хоче проживати дитина. Таку ж інформацію можна отримати від сусідів чи осіб, з якими перебуває дитина, працівників навчальних закладів тощо.

Аморальна поведінка іншого з подружжя

Звісно, що суд не зможе залишити дитину з особою, що веде аморальний спосіб життя, зловживає спиртними напоями чи, наприклад, має судимість. Отже, необхідно зібрати інформацію про іншого з подружжя. Треба звернути увагу на те, чи він проживає з іншими особами, має адміністративні стягнення, чи є негативна інформація про нього у ЗМІ та інше. Підтвердити в суді зазначену інформацію можна шляхом допиту свідків, наданням фотографій та відповідних довідок.

Нова родина

Один або обидва з батьків можуть мати офіційну чи неофіційну «нову» родину. Необхідно довести, що для дитини буде неприйнятно жити з «новим» татом, «новою» мамою чи «новою» сестрою/братом. Якщо необхідно представляти клієнта з «новою» родиною, необхідно доводити суду можливість проживання такою родиною та вказувати на сприятливі стосунки між особами. Розірвання ж таких зв'язків може призвести до зміни життєвих ритмів дитини та негативно вплинути на неї.

Ще раз про гроші

Ще до ініціювання суду необхідно готувати докази. Важливим є збереження чеків та інших документів, що підтверджують витрати на дитину. В тому числі, але не виключно, оплата комунальних витрат, придбання одягу, оплата навчання та гуртків, відпочинок, подарунки на свята, сплата аліментів (добровільна чи за рішенням суду).

Необхідно зазначити, що виплата аліментів (добровільна чи за рішенням суду) не повинна впливати на позов про визначення місця проживання дитини. Більшість помилково вважає, що якщо особа сплачує такі кошти, вона вже безповоротно відмовилася від права проживати з дитиною. Навпаки,

Juscutum провів IT Law School

Juscutum провів II Зимову школу IT-права для Харківських студентів Ліги АПУ. Говорили про право та хай-тек, коли чекати заміни юристів на комп'ютери та чому правникам важливо слідкувати за розвитком IT-технологій. Пояснили поняття електронної валюти, природу біткоїнів та розібрали життя молодого IT-правника: як саме стати хорошим юристом і лишитись нормальною людиною. Чим відрізняється Leadership від Management? Чому Стів Джобс, випускаючи

iPhone 1, тримав у кишені прототип наступної версії? Коли Nike стане IT-компанією і буде друкувати наші улюблені кросівки на 3D принтері? Чи впливає історія музики на історію країни: чому в Радянському союзі так любили оркестри й класичну музику, натомість у США розвивався джаз? І ще багато цікавого дізналися учасники школи, де виступили юристи IT та медіа-права Juscutum – Дмитро Гадомський, Назар Поливка, Євгенія Гірева й Оксана Кочкодан.

КСУ визнав конституційним проект змін до Конституції в частині правосуддя

22.01.2014 р. Конституційний Суд України офіційно оприлюднив Висновок у справі за зверненням Верховної Ради України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам ст. 157 і 158 Конституції України, визнавши законопроект таким, що відповідає вимогам цих статей Основного закону.

Відповідно до законопроекту, на посаду судді може бути призначений громадянин України, не молодший 30 та не старший 65 років, який має вищу юридичну освіту і стаж професійної діяльності у сфері права щонайменше 5 років, є компетентним, добросовісним та володіє державною мовою. Відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на 5 років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», має бути оцінена в порядку, визначеному законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або добросовісності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади.

Законопроект також передбачено створення в Україні Вищої ради правосуддя, до створення якої її повноваження здійснює Вища рада юстиції. Вища рада правосуддя створюється шляхом реорганізації Вищої ради юстиції. До обрання (призначення) членів Вищої ради правосуддя цей орган діє у складі членів Вищої ради юстиції протягом строку їх повноважень, але які не можуть тривати довше, ніж до 30.04.2019 р. Обрання чле-

нів Вищої ради правосуддя здійснюється не пізніше 30.04.2019 р. Член Вищої ради правосуддя має належати до правничої професії та відповідати критерію політичної нейтральності.

Серед іншого, в системі правосуддя будуть створені органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів.

Законопроект передбачено, що виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення. Законом можуть бути визначені винятки щодо представництва в суді у трудових спорах, спорах щодо захисту соціальних прав, щодо виборів та референдумів, у малозначних спорах, а також стосовно представництва малолітніх або неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена.

Верховна Рада України протягом 30 днів з дня набрання чинності цим Законом передає подання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та відповідні документи про обрання суддів безстроково, які не були розглянуті Верховною Радою України, до Вищої ради правосуддя для розгляду питання про призначення судді на посаду.

Матеріали та подання Вищої ради юстиції про призначення суддів строком на 5 років, не розглянуті до дня набрання чинності цим Законом, повертаються до Вищої ради правосуддя для вирішення питання про призначення суддів на посади відповідно до Конституції України з урахуванням внесених змін.

якщо дитина проживає з особою, що сплачує аліменти, це є підставою для перегляду рішення про їх сплату.

Володіння зброєю

Цікавим для дискусії є питання, чи бажано подавати до суду дозвіл на зберігання та носіння зброї в якості доказу адекватності клієнта.

З одного боку, відповідно до законодавства, зброєю можуть володіти лише адекватні люди, які знаходяться на спеціальному обліку та проходять відповідні перевірки. Також людина зі зброєю має більше можливостей захистити дитину. З іншого боку, зброя є джерелом підвищеної небезпеки. Тим паче мова йде про дітей віком до 14 років.

У разі, якщо буде прийнято рішення використовувати такий доказ, необхідно підсилити його шляхом надання фото сейфу, де зберігається зброя, та підтвердження її недоступності для дітей.

Професії батьків

Необхідно звернути увагу на місця роботи батьків та їх освіту. У пріоритеті знаходяться професії, що пов'язані з дітьми: викладачі, лікарі, психологи. З іншого боку, є професії, які ускладнюють належне виконання батьківських обов'язків. Це небезпечні професії або ті, що передбачають вахтовий режим чи постійні відрядження/тури.

За необхідності це можна використовувати, надаючи довідки та вказуючи на зв'язок професії або освіти з можливістю проживання та піклування про дитину.

Авто

Вважається, що наявність автомобіля разом з наявністю прав на його водіння забезпечує більше свободи та можливості для розвитку дитини. Необхідно зазначити про це в позові та надати підтверджені документи.

Декілька дітей

Якщо колишня родина має декілька дітей і батьки бажають через суд встановити місце їх проживання, суд повинен встановити, чи можливо розділити дітей та визначити їх місце проживання у кожного з батьків. У цьому випадку береться до уваги думка представника органу опіки та піклування, психолога, родичів та особиста думка тих з дітей, що мають вік 10-14 років.

Не заважайте

Клієнту та іншим зацікавленим особам необхідно утриматися від дій, що можуть бути розцінені іншою стороною і судом як дії, що заважають спілкуванню іншого з подружжям з дитиною чи обмежують його батьківські права. До таких дій може належати заборона бачитися з дитиною, відмова у видачі дозволу на виїзд дитини за кордон чи відмова передавати листи та подарунки тощо.

Також такі дії, подані іншим з подружжя під правильним кутом, можуть викликати відразу у дитини. Якщо ж такі дії здійснюються іншою стороною, це треба фіксувати та надавати до суду.

Повторне звернення

Зацікавлена особа чи один з батьків може звернутися до суду з позовом про визначення місця проживання дитини, не зважаючи на рішення суду, що вже існує. У позовній заяві необхідно довести істотну зміну обставин, у порівнянні з ситуацією, що існувала при попередньому розгляді справи. Суд може визнати істотними зміни у стані здоров'я батьків і дітей, ставленні батьків до виконання своїх батьківських обов'язків, особистої прихильності дитини до кожного з них, істотні зміни у сімейному стані батьків та у місці проживання тощо. Отже, необхідно додати докази, що підтверджують такі зміни та обґрунтувати їхню істотність. Хоча відсутність правового врегулювання цього питання призводить до суперечливого підходу до його вирішення у судовій практиці.

Діти – не «зброя»

Якою б запеклою не була боротьба, ні в якому разі не використовуйте дітей як «зброю». Це неприпустимо. Усі процесуальні дії повинні проводитися без дітей, а коли їх участь необхідна – мінімізувати час їх залучення. Були випадки, коли завзяті батьки ініціюють процесуальні дії, наприклад, входження до приміщення спеціально на день народження дитини та спеціально залучають її до участі у цій дії. Дитина опиняється в незрозумілому для неї хаосі за участю виконавця, поліції, адвокатів та інших учасників цього дійства. Так само неприйнятними є вмовляння дитини залишитися з одним із батьків з використанням погроз чи наклепу на іншого з батьків або «купівля» подарунками. Навіть, якщо дитина не виявляє стурбованості під час вказаних подій, в майбутньому це може негативно вплинути на її психічне здоров'я та мати інші тяжкі наслідки.

Висновки

Кожен судовий процес є індивідуальним. Кожен суддя приймає докази за власним переконанням.

Для досягнення бажаного результату необхідно надати весь необхідний об'єм доказів. У разі неприйняття чи неврахування деяких доказів питання про їх додання можна ставити в суді апеляційної інстанції. Хоча кращим доказом є договір, укладений між батьками, про визначення місця проживання дитини та встановлення порядку піклування про неї обома батьками. Такий спосіб вирішення спору найбільш сприятливий, особливо для дитини.